

Uit de boeken

Roger Raveel

DE LAATSTE DORPELING

IN BEELD EN WOORD HERDACHT

De 85ste verjaardag van Roger Raveel wordt dit jaar uitgebreid gefêteerd met een boekenoffensief. Drie verse publicaties staan op de plank: *Roger Raveel, het grafische oeuvre*, *Roger Raveel en de Nieuwe Visie* en *Een verschrikkelijk mooi leven*. Een overzicht.

Kunsthistoricus Octave Scheire bundelde het grafische werk van de Machelse meester in een hardcover van uitgeverij Ludion. Een onderneming die hij nauwgezet en met succes heeft volbracht. Scheire was jarenlang de secretaris van Raveel en verwierf intussen heel wat kennis over de Machelse kunstenaar. Met de ernst van een wetenschapper komt hij tot wat in vakkringen genoemd wordt, een oeuvre-catalogus. Raveel graveerde, zo leert *Roger Raveel, het grafische oeuvre*, niet minder dan 350 prenten. Net zoals in zijn schilderijen ontmoeten we in zijn grafiek minstens zo weelderig alle aspecten van de Nieuwe Visie, een in 1967 door dichter Roland Jooris geïntroduceerde omschrijving van Raveels kunst. Met zijn Nieuwe Visie, zo schrijft Scheire, had Raveel vanaf het eind jaren 1940 geprobeerd de complexiteit van het moderne wereldbeeld vorm te geven. In tegenstelling tot de Cobra-kunstenaars ruilde hij nooit zijn regionale geboorteplaats in voor de kosmopolitische omgeving van de stad. Raveel evocert in zijn werk vaak scherpe contrasten tussen dorp en stad, beelden die door de 'export' van de stad naar het platteland, inmiddels verworpen zijn tot een mythe. De stad is overall, Raveel is wellicht de laatst levende dorpeiling.

Kunst is communicatie

Volgens auteur Scheire kan je beeldende kunstenaars die grafische technieken gebruiken onderverdelen in twee groepen. De eerste groep bestaat uit kunstenaars die vooral geïnteresseerd zijn in het ambachtelijke aspect van het reproductieproces. Ze exploreren voornamelijk de verschillende mogelijkheden. De andere groep, en daar hoort Raveel bij, ziet de grafiek vooral als middel om aan haar artistieke opvattingen een grotere verspreiding te geven.

Toch duurt het tot de tweede helft van de jaren '60 eer Roger Raveel zich gewonnen geeft voor de druktechniek. De auteur haalt voor die vrij plotseling opkomende belangstelling verscheidene redenen aan. Er was de tijdsgeest die doordrongen was van de massamedia. Kunst werd gezien als een vorm van communicatie en omarmt dankbaar de nieuwste reproductietechnieken veelal afkomstig uit de reclamewereld. Warhol gold in het spoor van Duchamp als mondiale smaakmaker om het unieke karakter van kunst in vraag te stellen. Daarbij kwam ook dat er een stijgende vraag was naar kunst. Raveel pikte daar handig op in en zag omstreeks 1965 de mogelijkheid om via grafische technieken zijn Nieuwe Visie wereldkundige te maken, een visie

die op dat ogenblik tot volle wasdom was gekomen.

Hoogtepunten in het grafische oeuvre van Raveel zijn ongetwijfeld de bibliofiele uitgaven. Zo bevat de *Genesis* uit 1969 gedichten van Hugo Claus en litho's van Raveel. De uitgave illustreert zonder meer de samenwerking tussen twee grote artistieke coryfeeën.

Ook de door Raveel uitgebrachte multipels zijn opgenomen in het boek. Ze behoren geenszins tot de klassieke drukprocedures. Raveliaanse beelden zijn in offset of zeefdruk op karton, polyester, porselein en zelfs op tapijt (Vera Vermeersch) overgebracht.

Raveel, het grafische oeuvre is een uitstekend document voor liefhebbers, wetenschappers en handelaren. Wie een prent bezit die niet in het boek is opgenomen, kan vanaf nu met meteen een vraagteken plaatsen.

Blunders

Roger Raveel en de Nieuwe Visie is het tweede boek op de plank. Daarin worden werk en entourage van Raveel in de kijker gezet. Met de uitgave van dit livijge boek dat het gewicht heeft van een jonge hond springt uitgeverij Snoeck mee op de commerciële kar om de meester te fêteren. Bloedmooie druk, spetterende kleuren, kortom de illustraties doen de blij en kleurrijke kunst van Raveel ongetwijfeld alle eer aan. De lezer wordt weliswaar verblind door het beeld, maar alleszins niet door het woord. Slechte en slappe woordkeuzes, onnodige herhalingen en magere en kromme zinnen werken ronduit irriterend. Ergerlijk is dat auteur en journalist Marc Ruyters zijn bronnen niet kritisch onderzoekt met als resultaat dat er flink geblunderd wordt. Zo laat hij Roland Jooris zeggen dat Karel Geirlandt begin jaren negentig adviseur werd op het kabinet van Patrick Dewael. Geirlandt stierf nota bene in 1989! Dergelijke uitschuivers van formaat komen de geloofwaardigheid van dit boek natuurlijk niet ten goede. Je krijgt de indruk dat het op een draffe tot stand is gekomen. Niettemin lees je zo nu en dan aangrijpende zaken zoals de passage waarin het werk *Herinneringen aan het sterfbed van mijn moeder* (1965) ter sprake komt. De bedstijlen van haar doodsbed integreerde Raveel in het schilderstuk dat vandaag eigendom is van het Gentse SMAK.

Meeslepend

Een pak grondiger is het boek *Een verschrikkelijk mooi leven* van Carlos Alleene. Schrijver en journalist werkte zich vijf jaar uit de naad om twee kanjers over Raveel neer te pennen. Het is een fraai en degelijk werkstuk geworden. Bovendien pittig geschreven, helder en logisch gestructureerd.

1.
Marc Ruyters
Roger Raveel
en de nieuwe visie
496 BLADZIJDEN,
600 KLEURENILLUSTRATIES
UITGEVERIJ SNOECK
ISBN 90-5349-524-X
65,00 EURO

2.
Octave Scheire
Roger Raveel.
Het grafisch oeuvre
224 BLADZIJDEN,
300 ILLUSTRATIES
UITGEVERIJ LUDION
ISBN 90-5544-590-8
49,50 EURO

3.
Carlos Alleene
Roger Raveel
'Een verschrikkelijk
mooi leven'
720 PAGINA'S,
2 BOEKEN HARDCOVER
IN CASSETTE
DRUKKERIJ-UITGEVERIJ
DE MUYTER
ISBN 90-8104-851-1
125,00 EURO